

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS KOMITETO, SUDARYTO LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2009 M. SPALIO 15 D. ĮSAKYMU NR. 3D-758, POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2012-01-17 Nr. 8D-17 (5.50)

Vilnius

Posėdis įvyko 2011 m. gruodžio 20 d. 10 val.

Posėdžio pirmininkas – Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos įgyvendinimo stebėsenos komiteto pirmininko pavaduotojas, žemės ūkio viceministras Mindaugas Kuklierius.

Posėdžio sekretorė – Žemės ūkio ministerijos Ekonomikos ir programų vertinimo departamento ES ir nacionalinių programų vertinimo skyriaus vyriausioji specialistė Daiva Belevičienė.

Dalyvauja (dalyvių sąrašas pridedamas, 1 priedas).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos (toliau – Programa) įgyvendinimo pažangos ir aktualijų 2011 m.

2. Dėl Programos tęstinio vertinimo veiklos 2011 m. pristatymo.

3. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos siūlomų pakeitimų.

1. SVARSTYTA. Programos įgyvendinimo pažanga ir aktualijos 2011 m. (pranešimas pridedamas, 2 priedas).

Pranešėja – Vilma Daugalienė, l. e. Kaimo plėtros departamento direktoriaus pareigas.

Kalbėjo: Mindaugas Kuklierius, Pedro Tarno, Vilma Daugalienė, Saulius Jasius, Jeronimas Kraujelis, Algis Gaižutis, Jonas Talmantas.

Viceministras Mindaugas Kuklierius tardamas įžanginį žodį priminė, jog birželio 21 d., įvykus stebėsenos komiteto posėdžiui, kuriame buvo svarstyti siūlomi Programos pakeitimai, nuspręsta dėl miškų sektoriaus priemonių lėšų perskirstymo susitikti apskritojo stalo diskusijai platesniame socialinių partnerių rate. Susitikimas įvyko birželio 30 d. Derybose sutarta 50 mln. Lt skirti priemonei „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ – po 25 mln. Lt iš priemonėms „Miškų aplinkosaugos išmokos“ ir „Natura 2000 išmokos“ skirtų lėšų.

Nuo praeito posėdžio buvo organizuotos dvi stebėsenos komiteto narių apklausos raštu:

1. Dėl siūlomų pakoreguotų Programos pakeitimų, iš jų ir dėl siūlymo III krypties priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ lėšomis prisidėti prie asbesto šalinimo programos įgyvendinimo;

2. Dėl reikalavimų paramai gauti pagal priemonę „Išmokos ūkininkaujantiems vietovėse su kliūtimis, išskyrus kalnuotas vietoves“ sugriežtinimo, t. y. norintys gauti paramą pagal šią priemonę 1 hektare turi laikyti ne 0,2, o 0,5 sutartinio gyvulio. Stebėsenos komiteto narių balsų dauguma šiems pasiūlymams buvo pritarta.

Europos Komisijos (toliau – EK) atstovas Pedro Tarno pažymėjo, kad bendra Programos įgyvendinimo pažanga yra gera. Remiantis paskutiniu Žemės ūkio ministerijos pateiktu mokėjimo prašymu, jau įsisavintos lėšos už 2008–2009 metus ir, atsižvelgiant į 2010 metų patvirtintas paraiškas, bendrasis lėšų įsisavinimo procentas yra 63 proc., todėl programa vykdoma tikrai gerai ir nėra rizikos dėl nepanaudotų lėšų grąžinimo Europos Komisijai pagal N+2 taisyklę.

Tačiau Pedro Tarno išreiškė susirūpinimą dėl visos eilės priemonių, kur pažanga nėra gera ir pasiūlė pasiaiškinti, ką reikėtų daryti. Tai priemonės: „Naudojimas konsultavimo paslaugomis“, „Dalyvavimas maisto kokybės schemose“, „Natura 2000 išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“ ir parama „Natura 2000 išmokos (parama „Natura 2000“ vietovėms miškuose), „Miškų aplinkosaugos išmokos“, „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ (ši priemonė paskutiniu metu kelia mažiausią susirūpinimą), „LEADER – metodo įgyvendinimo“ priemonė „Tarptautinis ir tarptautinis bendradarbiavimas“. Pedro Tarno paprašė išsamiau papasakoti, kokia yra lėšų įsisavinimo būklė, susijusi su šiomis priemonėmis, ir ką galima būtų padaryti, siekiant paskatinti priemonių įgyvendinimo pažangą. Taip pat akcentavo, kad konsultavimo paslaugos ūkininkams yra labai svarbios, nes, EK manymu, tai priemonė, kuri galėtų padėti pagerinti padėtį jų ūkiuose. Valstybės narės turės parodyti, kad konsultavimo priemonės ūkininkams šalyje yra vykdomos ir bus vykdomos naujuoju programavimo laikotarpiu.

V. Daugalienė patvirtino, jog konsultavimo priemonė veikia, nors Lietuvoje ūkininkai nėra motyvuoti dalyvauti mokymo programose. Mokymo paslaugas teikiančių privačių asmenų yra daug todėl reikėtų šias paslaugas sisteminti. Laukiama iš ūkininkų aktyvesnio siūlymo konsultavimo priemonėms gerinti.

Priemonė „Natura 2000 išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“ nėra tokia populiari, kaip norėtųsi. Tam įtakos turi mažos išmokos dėl smulkių žemės ūkio valdų. Galbūt naujasis bandomasis projektas dėl maldinės nendrinukės sudomins ūkininkus ir paspartins lėšų įsisavinimą pagal šią priemonę.

Priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veikloje „Asbestinių stogų dangos keitimas“ turėtų aktyviai dalyvauti fiziniai asmenys.

Dėl priemonės „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ S. Jasius, Išteklių ir kokybės politikos departamento direktorius, pakomentavo, jog nepaisant skirto nedidelio finansavimo priemonės tikslai bus pasiekti. Tam buvo detalizuotos ir praplėstos veiklos sritys. Lyginant su praėjusiais metais, sertifikuotų ūkių skaičius yra gerokai didesnis, todėl ši priemonė populiarėja, rezultatai bus pasiekti.

V. Daugalienė paaiškino, kad įgyvendinant priemonę „Tarptautinis ir tarptautinis bendradarbiavimas“ iki šiol lėšos buvo naudojamos pasirengti projektui. Šiuo metu iki kitų metų vidurio yra priimamos paraiškos. Priemonė tęstinė, todėl lėšos turėtų būti sėkmingai įsisavintos.

V. Daugalienė atkreipė dėmesį, jog dėl miškų aplinkosaugos padėtis panaši, kaip ir įgyvendinant priemonę „Natura 2000 išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“. Priemonė susijusi su specifiniais apribojimais, kurie daro ją nepatrauklią dėl mažų išmokų smulkiose valdose, todėl pareiškėjų yra nedaug.

A. Gaižutis, Lietuvos miškų savininkų asociacijos pirmininkas, pritarė, jog smulkios valdos yra esminė priežastis, dėl kurios priemonė yra nepatraukli, ir papildė, jog saugomų teritorijų specialistai ne visada padeda identifikuojant, kas konkrečioje vietoje yra saugoma ir kokį plotą tai apima. Pritarė sistemingų konsultavimo paslaugų būtinybei miškų savininkams.

J. Talmantas, Lietuvos ūkininkų sąjungos pirmininkas, paantrino, jog konsultavimo paslaugos ūkininkams yra naudingos, jie vis aktyviau dalyvauja mokymuose.

J. Kraujelis, Žemės ūkio bendrovių asociacijos prezidentas, pabrėžė, kad lėšų įsisavinimo rizikos nėra, bet iškėlė susirūpinimą dėl lėšų įsisavinimo efektyvumo. Apklausus žemės ūkio bendroves, paaiškėjo, jog įgyvendinant priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ šiuo metu tik 6,5 proc. visos įsigytos žemės ūkio technikos sudaro nauja. Tai rodo, kad ir 2020 m. žemdirbiai dirbs su sena, 25 metų, technika.

J. Kraujelis paklausė, ar žemės konsolidaciją ūkininkai galės vykdyti nesant parengtų kompleksinių žemės ūkio ir kaimo plėtros projektų ir kaip tai bus įgyvendinama praktikoje (kiek tokie projektai kainuotų, kiek užimtų laiko jų paruošimas, kiek apims vietos ūkininkų).

V. Daugalienė paaiškino, jog buvo darytas bandomasis projektas. Toks procesas turėtų kainuoti nežymiai daugiau, nei žemės konsolidacijos projektas. Tokie projektai leistų panagrinėti konkrečios teritorijos vystymąsi ir užbaigti konkrečiais sklypų pertvarkymais. Naudos duotų ne tik pertvarkyta sklypų struktūra, taip pat būtų išnagrinėta teritorijos plėtra, įtraukiant infrastruktūrą, aplinkosauginius aspektus, miškų išdėstymą ir kt.

NUTARTA. Pritarti Programos įgyvendinimo eigai 2011 metais.

2. SVARSTYTA. Programos įgyvendinimo tęstinio (tarpinio) vertinimo veiklos 2011 m. pristatymas ir aptarimas (pranešimas pridedamas, 3 priedas).

Pranešėjas – Žemės ūkio ministerijos Ekonomikos ir programų vertinimo departamento ES ir nacionalinių programų vertinimo skyriaus vedėjas Darius Liutikas.

Kalbėjo: Mindaugas Kuklierius, Pedro Tarno, Žymantas Morkvėnas.

P. Tarno akcentavo, kad viena iš tarpinio vertinimo ataskaitos išvadų buvo susijusi su duomenų rinkimo tobulinimu. Buvo pasiūlyta naudoti einamojo vertinimo metu surinktus duomenis.

D. Liutikas pritarė, kad vadovaujamosi Bendrosios stebėsenos ir vertinimo sistemos nuostatomis, kaupiama informacija dėl Programos poveikio. Vertinama, kokią realią naudą Programa davė Lietuvos kaimui, į vertinimus įtraukiamas Programos efektyvumo, rezultatyvumo ir naudingumo matmenys.

Ž. Morkvėnas paklausė, koks yra realus programos poveikis.

D. Liutikas įvardijo, jog poveikis yra apibrėžiamas labai skirtingais rodikliais – ekonominiais, socialiniais, aplinkos apsaugos ir pan. Programos poveikis tiek ekonominiu, tiek aplinkos apsaugos, tiek socialiniu aspektu yra pastebimas.

NUTARTA. Pritarti vykdomam Programos tęstiniam vertinimui.

3. SVARSTYTA. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos siūlomi pakeitimai (pranešimas pridedamas, 4 priedas).

Pranešėja – Vilma Daugalienė, l. e. Kaimo plėtros departamento direktoriaus pareigas.

Ž. Morkvėnas pristatė priemonės „Natura 2000 išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“ veiklos srities „Meldinės nendrinukės buveinių saugojimo išmokos“ esmę.

S. Jasius informavo komiteto narius apie priemonės „Agrarinės aplinkosaugos išmokos“ anksčiau EK teiktų pakeitimų eigą. Šiuo metu teikti pataisymai derinami su EK, kuri pasiūlė pirmųjų metų išlaidas melioracijos griovių priežiūrai finansuoti į Programą įtraukiant naują priemonę „Pelno nesiekiančios investicijos“. Siekiant realizuoti šį pasiūlymą reikalingas stebėsenos komiteto pritarimas.

V. Daugalienė papildomai pristatė kriterijus, kuriais vadovaujantis bus atrenkamos Programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklos srities „Asbestinių stogų dangos keitimas“ fizinių asmenų paraiškos.

Pirmiausia pareiškėjai – tai fiziniai asmenys, ne jaunesni nei 18 metų, kurie nėra gavę ES paramos, yra kaimo gyventojai, gyvenantys kaimo vietovėje. Taip pat pareiškėjai turi būti iš savivaldybės, kuri turi patvirtintą programą, kaip nurodyta Asbesto šalinimo programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 351 (Žin., 2008, Nr. 48-1777), priedo 2.2 priemonėje „Savivaldybės paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų programa“.

Pirmenybė bus teikiama pareiškėjams, kurie:

yra kaimo gyventojai, turintys mažamečių ir (arba) kaimo mokyklą lankančių vaikų;
vykdo ekonominę ir (ar) profesinę veiklą kaimo vietovėje ne mažiau kaip dvejus pastaruosius metus iki paraiškos pateikimo;
grįžę iš emigracijos.

Venantas Griciūnas, EK programų koordinatorius Lietuvai, Danijai ir Lenkijai, papildė, jog turėtų būti užtikrintas viešasis interesas, t. y. priemonė pasieks tikslą, jei stogus pakeitusiųjų kaime bus dauguma. Todėl priemonė turėtų būti pritaikyta kuo didesniai kaimo gyventojų skaičiui.

NUTARTA. Pritarti Programos siūlomiems pakeitimams.

Posėdžio pirmininkas

Mindaugas Kuklierius

Posėdžio sekretorė

Daiva Belevičienė

Siūloni Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos pakeitimai
2011 m. gruodžio 20 d.

Nr.	Keitimo objektas: keičiama Programos dalis, keitimo priežastys ir prielaidos	Siūlomas Programos tekstas/pakeitimas
I KRYPTIS		
Priemonė Nr. 125 „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ veiklos sritis „Žemės konsolidacija“		
1.	<p>Keičiamas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų Programos I priedo priemonės „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ veiklos srities „Žemės konsolidacija“ aprašymas, praplečiant tinkamų finansuoti išlaidų sąrašas.</p> <p>Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komiteto 2011 m. balandžio 13 d. posėdžio sprendimą Nr. 110-S-6 „Dėl žemės konsolidacijos ir kaimo plėtros planavimo“ būtų tikslinga teikti EK siūlymą keisti Lietuvos 2007–2013 metų KPP, sudarant sąlygas, kad priemonės veiklos srities tinkamomis išlaidomis būtų pripažįstamos kompleksinių žemės ūkio ir kaimo plėtros projektų parengimo išlaidos. Siūloma keisti Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Žemės ūkio ir miškininkystės plėtra ir pritaikymo infrastruktūra“ veiklos srities „Žemės konsolidacija“ aprašymą, numatant, kad tinkamomis išlaidomis būtų pripažįstamos kompleksinių žemės ūkio ir kaimo plėtros projektų parengimo išlaidos.</p>	<p>„4. TAIKYMAS IR VEIKLOS SRITYS Antroji veiklos sritis 4.2. Žemės konsolidacija (žemės konsolidacijos ir kompleksinių žemės ūkio ir kaimo plėtros projektų organizavimas, rengimas ir įgyvendinimas). 7. INVESTICIJŲ RŪŠYS“ „7.2. Antroji veiklos sritis 7.2.1. Žemės konsolidacijos projekto rengimo darbai. 7.2.2. Kompleksinio žemės ūkio ir kaimo plėtros projekto rengimo darbai. 7.2.3. Žemės konsolidacijos projekto žemės vertinimo plano parengimas. 7.2.4. Žemės konsolidacijos projekto viešo svarstymo ir derinimo organizavimas. 7.2.5. Žemės konsolidacijos projekto įgyvendinimas. 7.2.6. Bendrosios išlaidos. 7.2.7. Projekto viešinimo išlaidos.“</p>
Priemonė Nr. 123 „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ veiklos sritis „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara“		
2.	<p>Keičiamas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų Programos I priedo priemonės „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir pridėtinės vertės didinimas“ veiklos srities „Žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara – investicinė parama“ aprašymas, praplečiant remiamų veiklų sąrašą.</p> <p>Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų Programoje numatyta, kad gali būti remiami visi produktai, išvardinti Sutarties dėl Europos Sąjungos steigimo I priede. Programos priemonių aprašyme numatytas remiamų veiklų sąrašas, į kurį patenka vaisių, uogų, daržovių bei grybų, augalininkystės produkcijos, mėsos, pieno perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas ir trečiosios kategorijos šalutinių gyvūninės kilmės</p>	<p>4. TAIKYMAS IR VEIKLOS SRITYS 4.1. Pirmoji veiklos sritis Žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara. Pagal šią priemonę remiamas žemės ūkio produktų perdirbimas ir (arba) rinkodara. Remiama: 4.1.1. Vaisių, uogų, daržovių bei grybų perdirbimas ir (arba) rinkodara, perdirbimo procese susidariusių atliekų perdirbimas. 4.1.2. Kitos augalininkystės produkcijos perdirbimas ir (arba) rinkodara,</p>

	<p>produktų perdirbimas.</p> <p>Programos keitimu siekiama praplėsti remiamų veiklų sąrašą, suteikiant galimybę remti kitų Sutarties dėl Europos Sąjungos steigimo I priede išvardintų, tačiau į aukščiau išvardintų remiamų veiklų sąrašus nepatenkančių produktų perdirbimą (pvz.: kiaušinių perdirbimas).</p>	<p>įskaitant grūdų džiovyklų ir saugyklų modernizavimą, perdirbimo procese susidariusių atliekų perdirbimą. Parama nebus teikiama naujų miltų ir kruopų gamybinių vienetų statybai. Šie apribojimai netaikomi kooperatyvams.</p> <p>4.1.3. Pieno ir mėsos perdirbimas ir (arba) rinkodara, kai investuojama į modernizaciją ir į perdirbimo procese susidariusių pieno atliekų perdirbimą. Parama nebus teikiama naujų mėsos ir pieno perdirbimo vienetų bei skerdyklų statybai. Šie apribojimai netaikomi pieno kooperatyvams.</p> <p>4.1.4. Perdirbimo procese susidariusių trečiosios kategorijos šalutinių gyvūninių produktų perdirbimas.</p> <p>4.1.5. Kitų Sutarties dėl Europos Sąjungos steigimo I priede išvardintų produktų perdirbimas.“</p> <p>„4.2. Prioritetinės veiklos šakos pagal pirmąją veiklos sritį (mažėjančia tvarka)</p> <p>4.2.1. Augalininkystės sektoriuje:</p> <p>4.2.1.1. Vaisių, uogų, daržovių bei grybų perdirbimas ir (ar) rinkodara, atliekų perdirbimas.</p> <p>4.2.1.2. Kitos augalininkystės produkcijos perdirbimas ir (ar) rinkodara, augalininkystės atliekų perdirbimas.</p> <p>4.2.2. Mėsos ir pieno sektoriuje:</p> <p>4.2.2.1. Mėsos perdirbimas ir (ar) rinkodara.</p> <p>4.2.2.2. Pieno perdirbimas ir (ar) rinkodara, pieno atliekų perdirbimas.</p> <p>4.2.2.3. Trečiosios kategorijos šalutinių gyvūninės kilmės produktų perdirbimas.</p> <p>4.2.2.4. Kitų Sutarties dėl Europos Sąjungos steigimo I priede išvardintų produktų perdirbimas.“</p>
NAUJA PRIEMONĖ Nr.124 „Bendradarbiavimas plėtojant naujus produktus, procesus ir technologijas miškininkystės sektoriuje“		
3.	<p>Informuojame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos priemonių sąrašė, patvirtintame 2009-02-25 nutarimu Nr. 198 (3 lentelė, XIV skyrius, 423 nuostata, 3 priemonė, eil. Nr.836), pavesta Žemės ūkio ministerijai parengti ir pateikti Europos Komisijai pasiūlymus dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos papildymo</p>	<p>Rengiamas ir derinamas paramos priemonės aprašymas.</p>

	<p>priemone „Bendradarbiavimas plėtojant naujus produktus, procesus ir technologijas miškininkystės sektoriuje“, skirta kooperacijai miškų ūkyje skatinti ir plėtoti, pirmenybę teikiant daugiau narių turintiems ir didesniame plote ūkininkaujantiems miško savininkų kooperatyvams.</p>	
II kryptis		
Priemonės 213 „Natura 2000“ išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“ veiklos sritis „Meldinės nendrinukės buveinių saugojimo išmokos“		
4.	<p>Dėl ūkininkų apleidžiamų teritorijų arba atskirais atvejais dėl per didelio intensyvaus ūkininkavimo ir nesiimant skubių veiksmų yra reali grėsmė, jog per artimiausius 5 metus išnyks globaliai nykstančių paukščių rūšis – meldinė nendrinukė*.</p> <p>Rūšiai svarbios teritorijos patenka į „Natura 2000“ tinklą, tačiau reikalavimai pareiškėjams, dalyvaujantiems įgyvendinant priemonę 213 „Natura 2000“ išmokos ir išmokos, susijusios su direktyva 2000/60/EB“, yra per daug bendri. Dėl to kyla labai didelė abejonė, ar priemonę taikant praktikoje, bus pasiekti tikrieji tikslai, t. y. ar bus išsaugotos pagrindinės saugomų teritorijų vertybės (rūšys, populiacijos, buveinės).</p> <p>Siūlomas logiškas sprendimo būdas – smulkinti priemonę 213 į atskiras veiklos sritis su specifiniais atskirų gamtinių vertybių apsaugos priemonių reikalavimais bei nuo to priklausančių skirtingų išmokų dydžiais.</p> <p>Veiklos sritis „Meldinės nendrinukės buveinių saugojimo išmokos“ 2012 metais startuotų kaip pilotinis projektas, kurio geroji praktika galėtų būti taikoma ir BŽŪP 2014–2020 m. laikotarpiu.</p> <p>*2011 m. veisimosi laikotarpiu ši rūšis, saugoma ES Paukščių direktyvos (2009/147/EB), Berno ir Bonos konvencijų, buvo aptikta tik 4 pasaulio šalyse, tame tarpe ir Lietuvoje.</p>	<p>Veiklos srities „Meldinės nendrinukės buveinių saugojimo išmokos“ aprašymas yra pateiktas priede.</p>